

HIERARKI

- en af de underliggende dynamikker

EN DYNAMIK, DER ER TIL STEDE I ALLE RELATIONER

Hierarki er vigtig at synliggøre og være bevidst om.

Der findes hierarki mellem mennesker i mange lag. Et af de grundlæggende og vigtigste udgangspunkter i familieopstilling er, at vi er alle født ind i et hierarki.

Vi er født ind i vores familie, enten som førstefødte, andenfødte eller senere i søskendeflokken. Vi er født af vores forældre og ind i et naturligt hierarki i form af, at vores forældre kom før os. I nogle familier er der byttet rundt på hierarkiet, og barnet bliver den voksne i forhold til en eller begge forældre. Dette har en indflydelse på barnets adfærd i forhold til at tage ansvar – måske endda for meget ansvar.

På arbejdspladsen er der hierarki til stede blandt kollegaer: Hvem er ældst? Hvem har været ansat længst og kender mest til historien på arbejdspladsen? Skolelederen er øverst i hierarkiet i organisationsplanen, men kan godt være den, der er sidst ansat.

Hierarkiet kan synliggøres via fysiske billeder, da der altid vil være en rækkefølge i forhold til alder, søskendenummer, førstefødte barnebarn, antal år i klassen, antal år ansat på en arbejdsplads, antal år, vi har dyrket en fælles sport eller interesse, og mange flere emner.

Der findes derfor hierarki mellem mennesker på mange planer. Når dette italesættes, synliggøres og anerkendes, vil det ofte skabe ro samt styrke relationerne i en klasse.

I en klasse er det derfor vigtigt at have fokus på, at der sker noget blandt eleverne, når der for eksempel starter en ny elev, eller en ny voksen bliver tilknyttet klassen. Dette ved de fleste godt, men ofte kan det være svært at finde ud af, hvad der kan være på spil hos de forskellige elever. Nogle kan blive usikre, og andre kæmper om at være attraktive i forhold til den nye elev eller voksne.

Du kan altid lave denne øvelse – også selvom det er et stykke tid siden, at der startede en ny elev eller blev tilknyttet en ny voksen i klassen. Det kan være, du ikke er sikker på, hvad der er på spil blandt eleverne i klassen, men du vil her få synliggjort nogle af de underliggende dynamikker, som ubevidst er grundlaget for vores eksistens og det at høre til i et fællesskab.

Du kan styrke fællesskabet ved at vise/sætte hierarkiet på plads med nedenstående øvelse og med øvelserne: Klassens historie og Søskende.

Bed eleverne om at stille sig i en cirkel efter deres fødselsdato

1. Den ældste skal stille sig til venstre for dig og den yngste til højre for dig.
2. Lad eleverne uden ord stille sig på den plads, de mener, de skal stå på.
3. Derefter siger alle sin alder/fødselsdato højt, og der byttes rundt, hvor det ikke passer.
4. Lad alle mærke, at I nu står i en hierarkisk orden.
5. Alle kan sige deres fødselsdato højt.
6. Italesæt, hvor mange måneder der er mellem de ældste og yngste. Snak om mulige årsager: Var der en, der kom tidligt i skole? Er eleverne født i december/januar?
Er der en, der har gået en klasse om? Dette kan være svært at snakke om, men når det bliver synliggjort på en omsorgsfuld måde og med respekt, bliver dynamikken anerkendt.
Synliggør, at eventuelt den, der er ældst, også har et nummer i fødselsrækken i familien. Eleven er måske ældst i klassen, men er den yngste i en søskendeflok.

Denne øvelse er også effektiv i et team eller på en hel arbejdsplads.